

Hjejlen

Årgang 31 • Nr. 1

April 2013

Dansk Ornitologisk Forening

Nordvestjylland

Hjejlen årgang 31 • nr.1 • april 2013

MEDLEMSBLAD FOR DANSK ORNITOLOGISK FORENING, NORDVESTJYLLAND

Ansvarshavende redaktør: Thorkil Brandt • Tindbæk Byvej 30, 8830 Tjele
8750 8040 • thorkilbrandt@gmail.com

Layout, grafik: Henning Christensen • kudos@post.cybercity.dk

Tryk: A. Søe-Knudsen • lyn@langsom.dk

For- og bagside: Poul Holm Pedersen

Oplag: 540 eks. ISSN 0903-9694

BESTYRELSE FOR DOF-NORDVESTJYLLAND:

Karsten Hansen (KAHA)
Formand

Nørrehedevej 12, Tange, 8850 Bjerringbro
40478924 • kika38@gmail.com

Henriette Tøttrup Hansen (HTH)
Næstformand

Savværksvej 14, 7870 Roslev
9759 7848 • henriemad@hotmail.com

Susanne Primdahl (SPR)
Kasserer

Bangsvej 15, 7850 Stoholm
9754 2261 • sus_primdahl@hotmail.com

Ole Lilleør (OLI)
Sekretær

Balders vej 19, 8800 Viborg
8662 8032 • lilleor@gmail.com

Søren Michelsen Krag (SMK)

Hesselbjergvej 29, 7900 Nykøbing M.
9775 1656 • jsmk@thisted.dk

Erling Andersen (EA)

Skyumvej 126, Skyum 7752 Snedsted
9793 6427 • ealaugaarden@dlgtele.dk

Lars Mogensen (LM)

Østervangsvej 71, 8830 Tjele
8665 3614 • mogensenlars@yahoo.dk

Anni Oppelstrup (AO)

Bådsgårdvej 61, Hald - 7740 Højslev
9753 8900 • a.e.oppel@vip.cybercity.dk

Jan S. Kristensen (JSK)

Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm
8175 9040 • oz1iil@tdcadsl.dk

KONTAKTPERSONER:

Revisor: Karsten M. Andersen •

Repræsentantskabsmedlemmer: JSK, HTH •

Kontaktperson i DOFs hovedbestyrelse: Kirsten Marie Haugstrup •

Ekskursioner: SMK m.fl. •

Lokalrapport (Nordjyllands Fugle): Frits Rost, Thorkil Brandt

Fugleregistrering: OLI, LM •

Friluftsrådet: JSK •

Fugleværnsfonden: Eyvind Lyngsie Jakobsen •

Se desuden kontaktpersoner i kommunale grønne råd, sidst i bladet

INDHOLD

Turreferater:	side.	Information:	side.
Ormstrup Skov	16	Generalforsamling og konstituering af bestyrelsen	4
Vandstære og isfugletur	18	Beretning for DOF Nordvestjylland 2012	6
Vinterfugle ved Skive Havn	19	Referat fra Generalforsamling i DOF Nordvestjylland	13
Tange Sø med Gråmejserne	20	Regnskab 2012 DOF Nordvestjylland	15
Gråmejsetur til Grynderup Sø	21	Kommende ture	23-30
Artikler:			
Høgeuglen	3		

Om for- og bagsidebillede

I vinteren 1983-84 oplevede man i Danmark en invasion af Høgeugle, hvis omfang var ganske uden kendt sidestykke. Der blev i den pågældende sæson registreret mere end 300 Høgeugler i Danmark og hvor mange fugle, invasionen reelt omfattede, kan man kun gisne om. Ser man bort fra denne helt unikke vintersæson er Høgeuglen ellers en meget sjælden gæst i Danmark.

På verdensplan er Høgeuglen vidt udbredt på den nordlige halvkugle, hvor den forekommer i fjeld- og fjeldskovsregionen. Ifølge Birdlife International tæller verdensbestanden mere end 130.000 individer.

Høgeuglens nærmeste ynglepladser findes i de nordlige dele af Norge, Sverige og Finland. Og som det er tilfældet for andre rovfugle og ugler i fjeldregionen, svinger også ynglebestanden af Høgeugle stærkt fra år til år – nemlig i takt med bestandene af smågnavere. Og for Høgeuglens vedkommende er det især gråsidemus, det handler om.

Den 8. april i år blev der opdaget en Høgeugle i Ndr. Feldborg Plantage 25 km vest for Viborg (og i DOF Vestjyllands område). Og da først fundet var blevet kendt i videre kredse, blev

den særdeles dekorative ugle naturligvis et tilløbsstykke.

Udover fuglen i Ndr. Feldborg Plantage er der i år set to andre Høgeugler i landet; den første i Porsmose på Sjælland; den anden i Bunken Klitplantage på Skagens Odde.

Det er ellers langt fra hvert år, der ses Høgeugle i Danmark. Der blev ganske vist også set en Høgeugle i 2012, men det seneste fund inden dette ligger helt tilbage i 2006.

Udover de rekordmange fugle i 1983-84 foreligger siden 1926 i alt 39 danske fund af Høgeugle.

Høgeuglen på for- og bagsiden af dette nummer af Hjejen er fotograferet i Ndr. Feldborg plantage af Poul Holm Pedersen. Da Høgeuglen udover at være dagaktiv tillige er meget lidt sky overfor mennesker, er der, som billederne viser, mulighed for at tage virkelighed gode billeder – når altså ellers der er en Høgeugle i nærheden.

På bagsidebilledet skal Høgeuglen lige til at påbegynde et måltid og byttet ser ud til at være en markmus. Denne ugle har altså læst på lektien og ved, at den skal spise smågnavere... Høgeuglen i Bunken Klitplantage var imidlertid ikke lige så 'lærd' – den fangede nemlig ved flere lejligheder både markfirben og frøer...

Red.

Generalforsamling og konstituering af bestyrelsen

Af: *Karsten Hansen*

Årets generalforsamling er vel overstået med fin stemning og godt fremmøde, referatet kan læses her i Hjejlen og på hjemmesiden. Inden generalforsamlingen var vi 9 på tur til Agerø og Tissingvig i flot og koldt vintervejr men dog kun med få fugle, som helst ville iagttages på meget lang afstand.

Nyvalgt til bestyrelsen blev Erling Andersen i stedet for Thorkil Brandt, der ikke ønskede at genopstille, men heldigvis fortsat gerne vil være redaktør af Hjejlen. Tak til Thorkil for indsatsen i bestyrelsen! Ny suppleant til bestyrelsen blev Martin Høj Hansen, Ørum, der sammen med Erling ønskes tillykke med valget.

Siden generalforsamlingen har den ny bestyrelse konstitueret sig på et bestyrelsesmøde den 6. marts, hvor jeg blev valgt til formand. Jan Kristensen ønskede ikke længere at være formand, men han fortsætter som menigt medlem af bestyrelsen. Tak til Jan for hans store indsats som formand gennem de seneste 4 år! Henriette Tøttrup Hansen fortsætter som næstformand, Susanne Primdahl fortsætter som kasserer og Ole Lilleør som sekretær. På mødet drøftede vi også, hvordan vi var organiseret i de forskellige udvalg m.m. og vi snakkede lidt om, hvordan vi vil gribe tingene an fremover. Sammensætningen af udvalgene er uændret og kan ses her i bladet. Vi drøftede også, hvordan vi kan styrke det naturpolitiske arbejde og samarbejdet mellem de 4 kontaktpersoner i de grønne råd i kommunerne til gavn for fugle og natur.

Karsten Hansen

Lidt om mig selv: Jeg er 64 år, uddannet dyrlæge, har arbejdet det meste af mit arbejdsliv med fødevarekontrol på forskellig vis, sagde mit faste job op for 5 år siden for at bruge tiden på det, der er skægt, nemlig se på fugle og roning. Jeg har været medlem af DOF siden 1964, dog et temmelig passivt medlem i de fleste af årene.

Mine hjemlige fuglelokaliteter er Tange Sø og i øvrigt omegnen af Tange, hvor jeg har boet i 35 år. Roningen dyrker jeg i Tange Roklub, og det er en helt ideel sport at dyrke, når man er glad for fugle! Jeg er gift med Kirsten, der også er begyndt at se på fugle, og vi har 3 børn, der alle bor i København.

Jeg glæder mig meget til arbejdet som formand i vores lokalforening og synes, at vi har en rigtig fin stemning i foreningen og masser af aktivitet med næsten 50 arrangementer (ture, møder, kurser) om året med fin tilslutning. Jeg vil arbejde for, at disse aktiviteter, der alle har et betydeligt socialt indhold, fortsætter på

samme gode måde. Men jeg mener også, at vi i bestyrelsen skal styrke det mere feltornitologiske arbejde. Her vil det kommende Atlas-projekt i de næste 5 år trække på meget store ressourcer hos mange. Men samtidigt bliver projektet en kæmpe chance for at få flere ud i naturen og se på fugle, og det er jo det helt grundlæggende for vores foreningsarbejde!

Wing

8x42 & 10x42
1.765,-

Naturbutikken's
egen import

www.naturbutikken.dk

Se det store udvalg på www.naturbutikken.dk

Husk at du får 20 % medlemsrabat på beklædning, fodtøj og rygsække

Beretning for DOF Nordvestjylland 2012

Af: *Bestyrelsen*

DOF Nordvestjyllands medlemstal er stabiliseret omkring de 500 medlemmer. Ifølge den seneste opgørelse er der pr. 31/12 2012 487 medlemmer, hvilket vel er acceptabelt, tidernes ugunst taget i betragtning. Men det er samtidig en påmindelse om, at ingenting kommer af sig selv og at lokalafdelingen til stadighed må udvikle sig og skabe nye initiativer, såfremt medlemstallet igen skal gå den rigtige vej. Den eneste formildende omstændighed er, at stagnationen i tilgang af nye medlemmer er landsdækkende, omend det selvfølgelig er en ringe trøst.

	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>Dec. 2012</u>
DOF Nordvestjylland	478	516	497	487

På landsplan har DOF knap 16.000 medlemmer.

Lokalafdelingen vil i de kommende år målrette indsatsen mod udadvendte aktiviteter, som det også sås i år med deltagelse på landsspejderlejren. Dyrskuer og out-door-messer er områder, hvor andre lokalafdelinger har deltaget med succes. Et samarbejde på dette område med andre lokalafdelinger og grønne organisationer som BFN og DN er også en mulighed.

Vi har siden sidste generalforsamling afholdt 6 ordinære bestyrelsesmøder samt afholdt det årlige 2-dages visionsseminar i Vejlerne. Der har været en fin fremmødeprocent til årets bestyrelsesmøder. Til visionsseminaret var alle deltagere i bestyrelse

og udvalg inviteret, i alt 15 personer, heraf deltog de 11.

Herudover er der holdt møder i diverse grupper og udvalg. Specielt har aktiviteten været høj i arrangementsudvalget og i Gråmejerne. De to 'tur-fraktioner' har dog besluttet, at det vil være hensigtsmæssigt at udøve deres funktioner i et samarbejde. Så fremover vil de to udvalg slå sig sammen. Den efterfølgende del af beretningen, som vedrører arrangementer og ture, er i år forfattet af arrangementsudvalget.

Ture og øvrige arrangementer

Det år, der er gået siden sidste års generalforsamling, har været præget af høj aktivitet. Der har været afviklet 45 arrangementer, hvis Ole Lilleørs fuglestemmekursus medregnes som én enkelt aktivitet. Det høje aktivitetsniveau skyldes for en stor del, at Gråmejerne er kommet rigtig godt i gang. Der har således været 12 Gråmejseture, 29 "almindelige" fugleture, to foredrag, julehyggemødet og, som allerede nævnt, Ole Lilleørs fuglestemmekursus.

Udvalget har stået for en blanding af de traditionsbundne ture, ture til en række nye lokaliteter foruden en række andre arrangementer. Blandt traditionerne hører nytårsturen til Agger Tange, turen til Agerø, Fuglenes Dag, juleturen ved Hald Sø og Ørnens Dag – og det er ture, som altid er godt besøgt. Vores deltagelse i Skovens Dag plejer også at være en tradition, men Naturstyrelsen har ændret på denne aktivitet, så i år deltog vi i stedet i Naturskolens Dag ved Hald Sø i anledning af skolens 25 års jubilæum. Her blev både børn og voksne aktiveret med et nyt spil, som gav deltagerne et indblik i en trækfugls vilkår og strabadser gennem et leveår.

Ole Lilleørs fuglekurser har også været afholdt i en årrække, og de er altid en efterspurgt og attraktiv aktivitet, som vi skylder Ole stor tak for. Ole er derudover frontløber i DOF's bestræbelser på at etablere et landsdækkende fuglekursuskoncept. Et koncept, der måske vil give lokalafdelingen mulighed for at udbyde fuglekurser i andre dele af vores lokalområde.

Af nye tiltag kan f.eks. nævnes havtræk ved Vestkysten, ugle-lytte-tur, introduktion til punkttælling, ringmærkningsfremvisning og så har den nyetablerede Gråmejsegruppe være god til at føje nye lokaliteter til vores turprogram, således Borup Hede, Sdr. Resen Naturpark og Ormstrup Skov.

I år deltog vi også i Tårnenes Dag. Vi havde valgt Bygholmcenteret i Vejlerne, og det blev en fin dag med en del besøgende, men antallet af observerede fuglearter var ikke stort nok til, at vi kunne gøre os særligt gældende i den landsdækkende konkurrence.

Vi forsøger altid at fordele turene geografisk, så der bliver noget for medlemmer i alle dele af vores langstrakte lokalområde. Vi må dog erkende, at den største medlemstæthed ligger i den sydlige del af området og samtidigt udfylder Biologisk Forening for Nordvestjylland en del af behovet for fugleture i Thy.

Vores arrangementer har været fordelt med 15 nord for Limfjorden, 3 på Mors og 27 syd for Limfjorden.

Ind imellem har vi fornøjelsen af at samarbejde med andre om arrangementer. I løbet af året har vi samarbejdet med Danmarks Naturfredningsforening, Mønsted Kalkgruber, Biologisk Forening for Nordvestjylland, Naturstyrelsen, Skive Kommune og DOF Vestjylland. Sidstnævnte var i forbindelse

med Spejdernes Landslejr i Holstebro, som var et kæmpearrangement, men hvor vi godt kunne have ønsket os en bedre placering. Her havde endnu en af vores aktive turledere lavet et spil, som kunne danne grundlag for en god snak om fugle og natur.

Såvel som på lokaliteter er det også vigtigt med variation i udbuddet af turledere. Derfor glæder vi os over, at hele 26 forskellige personer gennem året har stillet sig til rådighed med deres fugleviden og lyst til at formidle viden videre til deltagerne. Af disse 26 personer har de 6 været nye i rollen som turleder eller foredragsholder. Der skal lyde en stor tak til både gamle og nye turledere og foredragsholdere, thi uden deres indsats kunne vi ikke tilbyde foreningens medlemmer de mange spændende og lærerige arrangementer.

En lige så stor tak fortjener de personer, som har meldt sig til at stå på listen over hjælpere. Der står 7 hjælpere på listen, hvoraf der i det forgangne år har været brug for 4 fordelt på to forskellige møder. Hvis der er flere, som kunne have lyst til at give en hjælpende hånd i ny og næ, kan de henvende sig til Susanne Primdahl for at blive skrevet på listen.

Det er meget forskelligt, hvor mange deltagere vi har til vores arrangementer, og det er nærmest umuligt at forudsige. Men Gråmejsere, som laver ture på hverdage, ser ud til at have en fast og voksende deltager-skare. Det er dejligt at se, at vi nu er blevet i stand til at opfylde det behov, der har vist sig at være for den slags ture. Og det er ikke kun pensionister, der deltager. Turene er også velegnede for folk med skæve arbejdstider, ligesom det sker, at der bliver taget en fridag fra arbejde eller skole for at deltage.

Årets forskellige ture har budt på rigtig mange gode fugleoplevelser, og det er svært at udnævne højdepunkter. En enkelt tur blev dog til noget ganske særligt, da den bød på Danmarks første ulv i 200 år. Danmarks sidste vildtlevende ulv blev nemlig skudt ved Estvadgård i 1813. Denne ulv blev set på turen til Nors Sø i oktober, hvor den også blev fotograferet. Den blev desværre senere fundet død, men det gav mulighed for ved hjælp af DNA-analyse at bevise, at der faktisk var tale om en vild ulv.

Projekter

DOF's caretakerprojekt med projektleder og aktiv hjemmeside er nu nær sin afslutning, men det betyder heldigvis ikke at overvågning og optællinger af vore IBA-områder stopper. Meget tyder på, at de fleste caretakergrupper landet over vil fortsætte på et eller andet niveau selv uden egentlig styring fra Fuglenes hus. Fortsættelsen af caretaker-projektet skal fremover serviceres og styres af lokalafdelingerne, et arbejde vi naturligvis må finde de nødvendige resurser til. Projektleder Thomas Vikstrøm har i forbindelse med den endelige afrapportering bedt om svar fra de enkelte caretakergrupper om deres fortsatte virke i arbejdet. Vi håber fra lokalafdelingens side, at rigtig mange af de lokale grupper ønsker at fortsætte. Under alle omstændigheder foreligger nu et godt og nyttigt registreringsmateriale samt gode lokalitetsbeskrivelser over IBA-områderne.

DOF-Nordvestjylland er stadig en del af Naturplejenetværket for Nordvestjylland. I den forbindelse har lokalafdelingens bestyrelse for nylig haft et møde med projektleder Hamish Stewart og projektmedarbejder Ove Albrechtsen. De redegjorde for allerede af-

sluttede projekter samt for det igangværende; herudover er der flere nye projektideer klar, herunder større projekter, hvortil der arbejdes på ekstern finansiering. Naturplejenetværket arbejder primært med private områder, som ligger helt eller delvis udenfor NATURA 2000-områderne. DOF har en deltager i styregruppen, nemlig Jørgen Jensen som er medlem i DOF-Nordjylland.

Lokalafdelingen er også en aktiv medspiller og rådgiver i forbindelse med oprettelse og udarbejdelse af informationsmaterialer til flere fugletårne i vort område.

De Grønne Råd

Arbejdet i de Grønne Råd i lokalafdelingens 4 kommuner, Viborg, Skive, Morsø og Thisted, er over året gået meget stille og roligt, uden de helt store overskrifter. De enkelte rådsmedlemmer og organisationer kan selv bringe sager for det grønne råd, dog skal disse sager være af principiel karakter. De Grønne råds repræsentanter kan findes på hjemmesiden og i Hjejlen, og står gerne til rådighed med enhver information om rådernes arbejde. De fleste kommuner har også dagsorden og referat på deres hjemmeside.

Nationalpark Thy

Bestyrelsen i Nationalpark Thy har nu overstået sin første funktionsperiode. De 4 år er gået og DOF har været repræsenteret i hele perioden, først af Henriette Tøttrup Hansen og senere af Jan S. Kristensen. Sidstnævnte er i øvrigt for få dage siden, af miljøministeren, udpeget til endnu 4 år i bestyrelsen. Nationalpark Thy er begunstiget af, at langt den største del af arealerne allerede inden oprettelsen var statsejet og beskyttet natur og således i "gode hænder". Nationalparken

bliver af Staten tilgodeset med ca. 7 millioner kr. og har derudover øvrige indtægter på ca. 4 millioner, således at budgettet viser en omsætning på ca. 11 millioner kr. Øvrige indtægter består primært af løntilskud til projektansatte medarbejdere samt salg af udsendelser fra Nationalpark TV. DOF vil også fremover arbejde på, at så stor en del af budgettet som muligt bliver brugt på naturforbedringer og beskyttelse. I Nationalparkens første år må vi erkende, at fokus primært har været adgang og formidling samt opbygning af en arbejdsduelig organisation. Det er dog glædeligt, at 2 af DOF Nordvestjyllands forslag til Nationalparkplanen står foran realisering, nemlig Vang sø og en fugleø i Flade sø! Angående Vang sø, så er der afholdt møder med lange rækker af private lodsejere, som alle er overvejende positivt indstillet overfor en naturgenopretning og reetablering af en større vandflade. Nationalpark Thy står for det videre arbejde. Ved Flade sø er det Naturstyrelsen, der som projektmager vil lave en delvis spærring af Kastet å (kanal). I stedet skal hovedparten af vandet føres fra Hvidbjerg Å gennem Roddenbjerg / Ørum Sø og videre til Flade Sø, hvorefter vandet udledes til Krik vig fra den sydlige del af Flade sø. I forbindelse med at skabe en hensigtsmæssig spredning af vandet i Flade sø, skal anlægges en ø eller sandbanke i den østlige ende af søen. Dette projekt er unikt ved, at det vil kunne omsætte store mængder kvælstof (60 - 80 tons om året) uden at inddrage dyrket landbrugsjord, og det vil betyde bedre sommerafgræsning af engene i projektområdet og bedre biologiske forhold i søen. Projektet vil genskabe den oprindelige hydrologi, da vandet indtil anlægget af stormflodsdiget løb gennem Flade Sø til Krik Vig bortset fra den korte periode, hvor søerne var tørlagt. Er man interesseret i detaljerede oplysninger om Nationalparkens aktiviteter, kan det

anbefales at man læser årsrapporterne, som kan findes på:

www.danmarksnationalparker.dk/Thy/. Det skal nævnes, at den Nationalparkgruppe, som DOF centralt oprettede for de personer og lokalafdelinger, som arbejder i råd eller bestyrelser, endnu ikke har haft sit første møde. Det er lokalafdelingens håb, at dette sker snarest.

Naturpolitik

Vindmølletestcenteret i Østerild, som vi for-gæves kæmpede imod, er nu delvis i drift. Tilsyneladende er behovet dog ikke så stort som angivet af tilhængerne før beslutningen. Vestas, som før oprettelsen udtrykte et stort, ja nærmest ultimativt ønske om testcenteret, har nu op til flere gange udskudt deres opsætning af testmøller. Kun Siemens har indtil nu opsat 2 møller, og om der er flere på vej vides ikke. Før opsættelsen af de første møller har Ornit.dk for DTU gennemført en række registreringer af fugletrækket over området (bl.a. med radar) og skal igen i det kommende efterår overvåge fugletrækket og registrere dræbte fugle ved møller, master og barduner. Medlemmer af lokalafdelingen har flere gange besøgt området og har konstateret, at selve anlægsaktiviteten naturligvis har fortrængt en del fugle og dyr fra området. Det kan dog nævnes at formanden i juni så et par traner med to store unger blot 300 meter fra den nordligste lysmast. Vi vil fra lokalafdelings side følge udviklingen tæt, og håber inderligt at de værste forudannelser om fugledød osv. ikke går i opfyldelse.

Saltudledningen ved Hjarbæk fjord / Lovns bredning er påbegyndt. Efter at lokalafdelingen og flere andre interessenter senest påklagede lokalplantillægget og VVM-tilladelsen, er klagen desværre afvist af Na-

tur- og Miljøklagenævnet. Der er således ikke flere ankemuligheder. Det stærkt reducerede projekt omfatter nu "blot" en udskylning af de bestående 7 kaverne. I første omgang udskylles kun en enkelt kaverne og efter indkøringsproblemer overholder Energinet nu de opstillede krav. Vores bekymring går på, at de efterfølgende kaverne udskylles med dobbelt hastighed, samt at ophobning af tungmetaller vil forringe kvaliteten af fjordbunden med deraf følgende problemer for rastende fugle. Vi har heldigvis Anni Oppelstrup siddende i det dialogforum, der følger projektet.

Det naturpolitiske arbejde har også været præget af høringssvar til de endelige vand- og naturplaner. Siden sidste høringsfase havde kommunerne haft planerne til bearbejdning. Som frygtet (eller skal vi sige ventet) indeholdt de endelige planer ikke mange spor af det store arbejde, vi lavede op til første høringsfase. Så i langt de fleste sager har vi, udover enkelte ny kommentarer, blot videresendt vores første høringssvar.

Udover mailkorrespondance har vi ikke i år haft møde i Naturpolitisk udvalg, som pt. består af de 4 kommunekontakter. Enkeltsager er dog drøftet på flere af bestyrelsesmøderne og på visionsmødet. Vi havde jo den store fornøjelse at have besøg af Nordjyllands Vagn Gjerløv til visionsmødet. Han fortalte om sin store indsats med landbrugssager i Nordjylland. Det kræver meget stor indsigt og en enorm arbejdsindsats, hvis man skal matche de lokale landbrugskonsulenter og kommunens miljøteknikere. Og vi må erkende, at vi i DOF Nordvestjylland ikke kan yde en tilsvarende indsats. Udover de trods alt få husdyrsager, vi har i vort område, kommer der en stadig strøm af landzonesager om små udvidelser af f.eks. boliger, udhuse, garager og små husstandsvindmøller. Disse sa-

ger har oftest ingen eller kun ubetydelig indflydelse på fugle og dyr. Der synes dog at være en stigning i ansøgninger om tilladelse til råstofudvinding. I reglen er der tale om små udvidelser af eksisterende grusgrave. Her skal vi naturligvis være på vagt, da mange ældre grusgrave tit har en god biodiversitet.

Hjejlen

Vort lokalblad Hjejlen er som vanligt udkommet med 3 numre. Udover at fortælle mange små og spændende historier fra lokalområdet, bliver der også plads til interessante rejsebeskrivelser fra fugleture verden over. I bladet findes også beskrivelse af kommende ture samt referater fra afviklede ture. Men der kan altid bruges stof, så hvis du har en lille historie, du vil dele med os andre, så tøv ikke med at sende Thorkil en besked. Billeder er også meget velkomne og kan mailles til Henning eller Thorkil; begges mailadresser kan findes i bladet. Thorkil Brandt og Henning Christensen bruger mange timer ved hver udgivelse og det påskønnes af bestyrelse og medlemmer!

Hjemmesiden

Den nye hjemmeside er på trapperne. Der har i bestyrelsen været et stort ønske om at bringe hjemmesiden over i en ny tidsalder. Den nuværende hjemmeside har tjent os vel, men kunne kun honorere de stigende krav, hvis der blev investeret tid og penge i den. Vores hidtidige webmaster, som har hjulpet med siden uden betaling, syntes på baggrund af vore ønsker, at vi skulle udbyde opgaven til anden side. Vi sender en meget stor tak til Henrik F. Nielsen for hans flotte arbejde med den hidtidige hjemmeside. Et hjemmesideudvalg har det seneste år arbejdet med indhold og layout, og har i samarbejde

med en lokal aktør udviklet en ny spændende hjemmesideplatform med en lang række nye funktionsmuligheder. Det er bestyrelsens ambition, at skiftet til den nye side kommer til at ske i foråret eller forsommeren.

Fremtidigt arbejde

I de kommende år vil Atlas III (den landsdækkende ynglefugleregistrering 2014-2017) fylde rigtig meget. Der skal findes mange personer som observatører. Der vil komme en ny landsdækkende DOF hjemmeside til formålet, og der vil blive afholdt kurser over hele landet.

Som nævnt i indledningen vil vi prøve at fremme medlemshvervningen i den kommende periode. Flere nye initiativer vil blive prøvet, og det er bestyrelsens overbevisning at det med en øget indsats vil være muligt

igen at komme på den rigtige side af de 500 medlemmer.

Som omtalt på sidste generalforsamling er det bestyrelsens ønske at fremme brugen af DOF-Basen. Vi halter stadig efter de øvrige lokalafdelinger, hvad angår antal af indtastede observationer. Vi afholder et DOF-basekursus sidst i februar. Og fremover vil vi afholde 1-2 årlige kurser i brug af DOF-basen.

Hermed er så dette års beretning fra bestyrelsen for DOF-Nordvestjylland. Til slut vil vi sædvanen tro sende en stor tak til alle de, der har ydet en indsats for lokalforeningen. Tak til bestyrelse, caretakere, turledere og andre aktive. En særlig tak til Thorkil Brandt, der efter 9 år i bestyrelsen, har besluttet at koncentrere sig om Hjejlen. Thorkil vil dog som redaktør stadig deltage i bestyrelsesmøderne. Der skal også lyde en tak til de mange forskellige samarbejdspartnere, som lokalafdelingen har haft over året.

Konservatoren i Aalestrup

- Trofæmontering
- Udstopning af fugle og pattedyr
- Restaurering af præparater
- Udlejning og salg
- Garvning af skind

VAGN REITZ

-aut. zoologisk konservator fa. - adr.: Nørrehedevej 33,
9620 Aalestrup - Tlf.: 98641891 - mail: v.reiz@dlgmail.dk

Klik dig direkte ind på din konto

I Netbank får du nemt og bekvemt overblik over dine konti. Du kan fx se din saldo, overføre penge mellem dine egne og andres konti og betale regninger – alt sammen fra 6 morgen til 2 nat. Indtast nogle få oplysninger fra indbetalingskortet, og din regning bliver betalt. Gå ind på vores hjemmeside, eller kom ind til os og hør mere.

Viborg Afdeling
Sct. Mathias Gade 68
89 26 26 26
nordea.dk

Nordea

Gode oplevelser
fortjener godt udstyr!

PH Grej / PH-Outdoor.dk, Nørremøllevej 109, 8800 Viborg
Tlf. 86 62 21 13 - www.ph-outdoor.dk

Generalforsamling i Dansk Ornitologisk Forening i Nordvestjylland

Referat ved *Ole Lilleør*

Lørdag 23. februar 2013 i Støberisalen, Biblioteket, Nykøbing Mors
Mødet har 22 deltagere.

0. Valg af dirigent.

Gitte Jensen er valgt til dirigent.

1. Beretning om lokalafdelingens virke i 2012.

Beretning kan læses i Hjejlen i sin fulde længde, her blot stikord: Formand Jan S. Kristensen fremlægger: Faldende medlemstal skal vendes, DOF til Spejderstævne, bestyrelsesmødeaktivitet, Caretakerprojektet på vej mod afslutning, møde med Naturplejenetværket, DOFs deltagelse i kommunernes Grønne Råd, Nationalpark Thy, reetablering af Vang Sø, ny fugleø i Fladesø, Vindmølletestcenteret ved Østerild, saltudledning i Lovns Bredning, kommunernes vand- og naturplaner, bladet Hjejlen og ny hjemmeside (lanceres i 2013). Tak til Henrik F. Nielsen for hans arbejde med den nuværende hjemmeside. Ambition om at lokalafdelingens medlemmer skal indtaste mere i DOFbasen. Tak til alle som har været aktive for foreningen i det forgangne år.

Susanne Primdahl fremlægger for Tur- og arrangementsudvalget: 45 meget forskelligartede arrangementer i 2012, gråmejslerne en succes, den berømte ulv blev opdaget på en DOF-Nordvestjyllandstur! Tak til de der har hjulpet med arrangementerne.

Debat om medlemstal: Stigende aldersgennemsnit for medlemmer (cirka 60 % er over 60 år), dog største medlemstal i mange år; DOF har ikke let ved at få fat i de unge, men ikke et nyt problem. Spejderbevægelsen har stor medvind, kan DOF ride med på den bølge? Medlemshvervning på messer og i andre sammenhænge kræver mange frivillige – så opfordring til at hjælpe.

Beretningen er godkendt.

2. Fremlæggelse af revideret årsregnskab for 2012 til godkendelse.

Et budgetteret underskud er vendt til overskud på 9.143 kr. Tilskud fra bladpuljen er faldet en del, men til gengæld har vi brugt mindre på medlemsaktiviteter og ikke brugt penge på intern uddannelse. Men den væsentligste afvigelse er, at det afsatte beløb til ny hjemmeside endnu ikke er faktureret, det vil ske i 2013.

Regnskabet er godkendt.

3. Fremlæggelse af budget for 2013 til godkendelse.

Der budgetteres med et underskud på 34.176 kr. To begivenheder i det kommende år er årsag til dette: Dels vil der komme ny hjemmeside (budgetteret til 18.000 kr), og dels afholdes forårets repræsentantskabsmøde i DOF i år i vores lokalafdeling, og derfor vil mange af bestyrelsens medlemmer deltage (budgetteret til 14.000 kr.). Lokalafdelingens formue vil derfor falde fra 91.259 kr. til 59.283 kr. Budgettet er godkendt uden kommentarer.

4. Valg til bestyrelsen. På valg er HTH, SMK, OLI, TBR, KAHA, samt suppleanterne JLJ og EA.

TBR ønsker ikke genvalg. HTH, SMK, OLI og KAHA genopstiller til bestyrelsen. Bestyrelsen opstiller EA som ny kandidat. JLJ genopstiller som suppleant og Martin Høj Hansen opstiller som ny suppleant. Alle er valgte/genvalgte.

5. Valg af revisor

Karsten Munck Andersen genopstiller – og er valgt.

6. Valg af medlemmer til DOFs repræsentantskab

JSK fratræder som bestyrelsesformand ved den kommende konstituering, men opstiller i stedet til DOF's Repræsentantskab. JSK er valgt.

7. Forslag fra medlemmerne

Der er ikke indkommet forslag.

8. Eventuelt

Nyt om Atlas III? Der arbejdes stadig i DOF med at præcisere og tilpasse projektet. Det forventes, at projektet kan præsenteres for medlemmerne i løbet af efteråret/vinteren 2013/2014.

Eyvind Lyngsie Jakobsen ønsker en afløser til at "stå for" Fugleværnsfondens reservat på Agerø (sammen med de øvrige aktive, herunder EA). Bent Birk Kristensen vil overveje at træde ind i stedet for ELJ.

Dirigenten takker for et godt møde.

DOF Nordvestjylland regnskab for 2012

Resultatopgørelse	Gruppe- totaler	2012		2011		2012 Budget
		Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	
Indtægter fra DOF m.fl.	31.783					
Medlemsstikud			29.043		29.267	31.300
Div. gaveindrag			2.740		7.250	5.330
Hjælpen	-16.626					
Abonnementer			490		733	120
Annoncer			4.000		4.383	4.000
Tilskud fra Bladpuljen			3.193		5.377	3.193
Trykning		16.757		16.360		-18.000
Porto for udsendelse		7.552		7.403		-8.000
Kursusaftagelse	11.448					
Deltagerbetaling			11.700		13.650	14.000
Kørselsgodtgørelse		1.087		3.921		-2.000
Andre udgifter		2.160		3.156		-2.100
Mødeaktiviteter	-13.774					
Kørselsgodtgørelse		6.273		7.866		9.000
Rejseudgifter		1.645		1.521		1.700
Medlemsmøder og -ture		4.027		2.625		10.000
Annoncering		1.829		2.522		-3.000
Uddannelse	-					
Kursusdeltagelse		-		-		4.000
Kørselsgodtgørelse		-		-		-7.000
Administration m.m.	-3.904					
Vej hjemmeside		-		-		-15.000
Kontorartikler		774		-		700
Porto		-		60		-500
Internet		530		332		-100
Bankgebyrer		300		300		-200
Diverse		7.500		3.316		3.000
Renter	216					
Bankrenter			216		197	150
Årets resultat		45.239	54.382	40.585	67.327	
		9.143		10.342		23.997
		54.382	54.382	67.927	67.927	
Balance		Aktiver	Passiver	Aktiver	Passiver	
Tilgodehavender og forudbetalinger		303		303		520
Lagerbeholdning		752		1.620		1.000
Bankindestående		93.845		82.872		67.379
Kontantbeholdning		300		1.635		900
Skyldige poster			3.981		4.514	-4.330
Formue pr. 01.01.2012	82.110					
Årets resultat	9.143					
Formue pr. 31.12.2012			91.259		82.116	58.179
		95.240	95.240	86.430	86.430	

Viborg, den

9/2-13

S. Primdahl
Susanne Primdahl, kasserer

Karlsten Munch Andersen, revisor

Thorbil Brandt

Jan S. Kristensen

Karlsten Munch Andersen

Helle T. Hø

Søren Mikkelsen

Karlsten Munch Andersen

Turreferater

**Ormstrup Skov,
den 12. december 2012***Af: Karsten Hansen*

Det var klingende frost med flot snelandskab og en isdækket Tange Sø, da de 14 deltagere i gråmejseturen startede turen ad trækstien fra Ans mod Kongensbro. Allerede fra parkeringspladsen ved Ans Bro blev der store fugleoplevelser, idet en ung havørn fløj over isen og en våge ved broen indeholdt 4 små skalleslugere og nogle store af samme slags samt lidt hvinænder og svaner.

Vejret var perfekt til turen, idet frostvejret og isen på søen havde trængt søens fugle op til den smalle del af søen, hvor strømmen gjorde, at der var isfrit. Målet var at nå derop, hvor vi så forventede at komme tæt på søens fugle. Vi gik først gennem Ormstrup Skov, hvor vi så på mejser, spætmejser, ikke mindst ved foderbrættet ved et hus vi passerede. Efter 2 km nåede vi kanosejlernes og roernes rasteplads med borde og bænke, muldtoilet og bro.

Ude for enden af broen var der godt udsyn over søen (isen) i begge retninger,

Vi kigger på Vandrefalk.

Foto: Karsten Hansen

Turreferater

og særlig opmærksomhed skulle vi have mod et stort vildtvoksende bøgetræ med et par visne grene i toppen. Vi var nogle stykker, der både havde set havørn og – i sæsonen – fiskeørn sidde og lure i toppen af træet. Men hvad var nu det? Det var ingen af delene i dag – det var såmænd en vandrefalk, der havde indtaget pladsen! Så hurtigt fik vi et par skoper ud på broen, og alle måtte manøvrere sig ud på den snedækkede bro og nyde vandrefalken i skop. Det gik således helt godt, og mens vandrefalken blev nydt, nåede andre også at få en kop kaffe med brød til. Vi gik 1 km længere ud ad trækstien, der er smal, kun farbar i et spor, og det var derfor også lidt svært at kommunikere om, hvad vi så, når vi gik 14 personer i gåsegang. Men landskabet var utroligt flot, og fugle var der hist og pist. Der begyndte at være våger i isen, og bagtroppen var heldige med at se isfugl ved bredden samtidig med at havørnen kom hen over dem.

Endelig nåede vi isfri sø, og ganske rigtig lå her en passende samling af knopsvaner, sangsvaner, skarver, troldænder, hvinænder, små lappedykkere og en enkelt pibeand. Her var der udsyn og herlig sol, så mens vi kiggede på fuglene på vandet kom kaffekander og mellemkadder frem igen. Solen varmede os godt igennem, så vi efterhånden kun frøs om tæerne. Og minsandten om havørnen ikke lige

gjorde et sving forbi igen!

Det blev turens vendepunkt, og vi gik samme vej tilbage, idet vi dog håbede på flere nye oplevelser. Lige pludselig hørte vi en grønspætte, og da vi fik kigget de lidt fjerne nåletræer igennem, hvorfra den havde lydt, så vi den helt oppe i toppen af et fyrretræ. De fleste fik set den med og uden håndkikkert, enkelte også i skop, men hurtigt var den væk igen. Resten af turen tilbage blev vi underholdt af rødhalse, der holdt af at smutte rundt i solen ved søbredden, og nogle så et rødt egern.

Tilbage på parkeringspladsen så vi på fuglene i vågen igen, en noget oppustet musvåge havde slået sig ned langt ude på isen, og vi rundede turens oplevelser af og var enige om, at koldt vintervejr sandelig også kan give rigtig fine fugle- og naturoplevelser!

Dagens artsliste opgjort af turlederen efter bedste evne: Knopsvane, sangsvane, gråand, pibeand, troldand, hvinand, stor skallesluger, lille skallesluger, lille lappedykker, fasan, skarv, fiskehejre, musvåge, havørn, vandrefalk, blishøne, skovsneppe, hættemåge, stormmåge, sølvmåge, grønspætte, stor flagspætte, solsort, fuglekonge, musvit, blåmejse, sumpmejse, spætmejse, gråkrage, allike, råge.

Turreferater

Vandstære- og isfugletur med Gråmejserne, den 17. januar 2013

Af: *Jette Skov*

Her er min oplevelse af en fantastisk tur: Mail fra Susanne Primdahl, spændende. Det var DOF Nordvestjylland, der mindede om, at der var gråmejsetur en kold januar formiddag 2013. Lige noget for mig!

Foto: Helle-Marie Aver.

Jeg kørte til Niels Bugges Kro, hvor jeg mødte en gruppe på 17 glade, forventningsfulde mennesker. Det skal tilføjes, at det var min første tur med DOF. Jeg fandt hurtigt ud af, at der var "kendere af fugle", og hvor er det en fantastisk oplevelse, at de kan oplyse os andre om en masse viden om vilde fugle.

Turen startede som et postkort med et rådyr, der stillede sig for enden af den smukke sø i troldeslugten. Derefter gik jagten ind på at finde isfugl og vandstær. Jeg så en flyvende isfugl, det var lykke. Kort efter kunne man se isfugl og vandstær ved

bækken. Men pludselig kunne begejstringen i gruppen høres, der var skovsneppe! Jeg havde aldrig set, at der lå en skovsneppe i skovbunden, hvis jeg var gået turen alene. For mig lignede det en bunke blade, så jeg var meget glad for, at jeg var sammen med DOF-medlemmer.

Turen gik derefter til Non Mølle Å. Vi gik langs med åen ud til Skytteholmen, hvor vi drak formiddagskaffen. Til min store

overraskelse havde en af mændene en dram med. Derefter oplevede jeg følelsen af bedre at kunne se. Rigtig nok, kort efter kom der en flok af halemejser, en rødhals og et par fuglekonger! Turen sluttede ved åen i Rindsholm. På den ene side af broen kunne vi se en vandstær sidde på en sten, på den anden side af vejen en vandstær, der vaskede sig. Det blev fortalt, at man kunne se bjergvipstjert,

hvis man gik længere hen ad vejen. Men her sluttede min tur dog, jeg havde travlt med at holde styr på alt, hvad jeg havde set og lært. En 5-stjernet tur for mig!

Turleder Karsten Hansen tilføjer, at der på turen blev set eller hørt mindst følgende arter:

Rådyr, grågås, gråand, fiskehejre, spurvehøg, musvåge, skovsneppe, stor flagspætte, bjergvipstjert, vandstær, isfugl, gråkrage, musvit, blåmejse, sumpmejse, halemejse, spætmejse, fuglekonge, gærdesmutte, husskade, solsort, sjagger, rødhals.

Turreferater

Vinterfugle ved Skive Havn, den 2. februar 2013

Af. *Jens Albrechtsen*

Der var mødt hele 28 deltagere op på denne dejlige solbeskinnede eftermiddag i Skive.

Vi gik først turen hen til selve havnen, hvor vi vidste, at vandrefalken var. Den sad på den ene DLG-bygning med front mod os, så vi rigtig kunne se den flotte fugl. Pludselig gik den på vingerne og fløj aggressiv hen mod den anden DLG-bygning. Det viste sig, at der sad en musvåge, som falken ikke brød sig om.

Vi gik lidt videre og så og hørte en lille flok bjergirisker komme flyvende. De blev væk – dog kunne vi stadig høre dem, og vi fandt 43 bjergirisker siddende i en lysmast. På fjorden ud for havnen så vi bl.a. stor skallesluger og mange hvinænder.

Vi gik herefter turen tilbage og hen på træbroen. Herfra kunne vi se åudmundingen og en isfri fjord. Der lå bl.a. knop- og sangsvaner, gråand, hvinand og krikand. Enkelte så lille lappedykker og et glimt af en isfugl.

Vi så ikke så mange fugle og fuglearter denne dag. Men dem vi så kunne vi nyde i det dejlige klare solskin.

Mange (inkl. Vandrefalken) nød vejret og fuglene på Skive Havn.

Dof tur Skive Havn 02-02-2013

Foto: Jens Albrechtsen.

Turreferater

**Tange Sø med gråmejserne,
den 20. februar 2013***Af: Karsten Hansen*

15 deltagere mødte op ved Energimuseet i Tange for at se, hvad der rørte sig ved søen denne kolde vinterdag. Størsteparten af søen var dækket af is, så turen gik rundt til de steder, hvor der var frit vand og gode chancer for fugle.

Turen gik først rundt ved Tangeværket, fisketrappen, kanalen og dæmningen. Her var hittet en vandstær, der var travlt optaget af at finde føde i åen med udspring fra kanoisætningspladsen neden for værket. Vi kunne iagttage den både fra broen over risteværket og senere ganske tæt på ved kanopladsen. Blandt småfuglene var det især et par store flagspætter, der gav os underholdning. Ude på søen i vågen lå lidt troldænder,

hvinænder, sangsvaner m.m., som kunne ses fra dæmningen. Men denne del af søen har ikke haft så mange fugle rastende som tidligere år, så vi kørte i vores biler videre over Tange Å, hvor en lille lappedykker lå helt tæt ved broen, og videre ad Tange Søvej mod Ans.

Lige før hovedvejen ved Tange Skovgård stoppede vi i vejkanthen for at kigge på de gæs, der gik på marken ned mod søen. Der var godt 100 grågæs, en enkelt hybrid grågås x canadagås og enkelte blisgæs i flokken. Da vi stod og kiggede på fuglene, der også omfattede troldænder, hvinænder og store skalleslugere på søen, spottede vi en havørn, der sad i granerne på den anden side af søen og blev mobbet af et par krager. Pludselig lettede ørnen, fløj lige i mod os ud over det åbne vand, slog et slag rundt i luften og gik ned til vandoverfladen og snuppede en ål! Gæs, ænder og andre fugle fløj rundt i panik, mens jagten stod på, ørnen fløj hen på isen med ålen – vi tror den mistede den dér.

Efter denne kæmpe oplevelse kørte vi ned til den nyanlagte kano- og shelterplads ved siden af Ans Sejlklub. Her blev vores oplevelser fordøjet over en kop kaffe i

Turreferater

spisehytten i læ for den skarpe nordøstenvind. Fra udsigtsplatformen ude i søen var der godt udsyn til det isfri vand med troldænder, hvinænder, store skalleslugere og et nogle enkelte små skalleslugere. Vi sluttede ude på Ans Bro med fint udsyn til ænderne heriblandt i alt 15 små skalleslugere – et højt antal for Tange Sø. Enkelte af os var så heldige at se en isfugl, der kom strygende langs bro og dæmning.

Jo, Tange Sø havde mange fine fugleoplevelser at byde på denne vinterdag, artslisten blev på skarv, fiskehejre, knopsvane, sangsvane, grågås, hybrid grågås x canadagås, blisgås, gråand, troldand, hvinand, stor skallesluger, lille skallesluger, lille lappedykker, blishøne, musvåge, havørn, sølvmåge, stormmåge, hættemåge, spætmejse, musvit, gulspurv, dompap, gråkrage, råge, allike, vandstær, stor flagspætte, blåmejse, isfugl, ringdue, solsort.

Gråmejsetur til Grynderup Sø, den 25. marts 2013

Af: *Verner V. Hansen*

Vinteren har bidt sig godt fast i år, og foråret vinder kun langsomt frem. Så mon der ville være noget at se på denne tur til Grynderup sø andet end en stor skøjtebane? 11 var mødt op ved autoforhandleren i Bysted for under alle omstændigheder at være med på en frisk tur. Og allerede på opsamlingsstedet var der da forårstegn med syngende

bomlærke, sanglærke, bogfinke og gulspurv.

Vi startede med at køre ud til tårnet ved Bystedmøllevej. Der kunne konstateres enkelte syngende sanglærker og territoriehævdende viber samt et ligeledes territoriehævdende musvågepar i en lille skov tæt på. I søen var der enkelte åbne våger, og her lå grågæs, gråænder og knopsvaner i mindre flokke.

Men der var koldt i det vindomsuste tårn der midt på engen – og da vi kunne se flokke af gæs længere nordpå, drog vi vest om søen og op til den nordlige P-plads. Her så vi kort på det lave fugleskjul og en næsten tilfrosset nordsø, før vi tog ud til trækfærgen (som var trukket på land for vinteren) og en god observationspost samt frokostpausepost på sydsiden af den smalle plantage. Her kunne vi tage den større gåseflok under observation, og det viste sig, at den indeholdt hele 4 arter af gæs. Vi havde jo fri og var ikke på optælling, men vi konstaterede i cirkatal 150 grågæs, 100-120 canadagæs, 60 kortnæbbede gæs og 2 blisgæs, de fleste på engen på østsiden, men også en del i en større våge i søen. I vågen så vi mindre flokke af de 3 almindelige svømmefuglearter gråand, pibeand og krikand samt en enkelt han af spidsand. Den flotte hoved- og halstegning kunne observeres, når ellers ikke den lå med halen lige i vejret. Desuden var der i vågen et enkelt par af stor skallesluger samt hættemåger, der havde fået hætten anlagt. Ikke alle arter skal nævnes, men naturligvis observerede vi også den store rågekoloni i

Turreferater

skoven ved Grynderup by, og tættere kig på gærdesmutter, fuglekonger og en ret tillidsfuld rødhals.

Næste stop var Nøreng, hvor vi i søens udløb med stemmeværket, der sikrer en søvandstand 1 meter over havniveau, så lidt svømmeænder og et par stor skallesluger. I fjorden udfor lå enkelte hvinænder, og et par strandskader havde indtaget territoriet.

Her fik vi så ideen, at vi selvfølgelig skulle op i det lige færdiggjorte Risum-tårn. Flot udsigt derfra over Fur og Selde Vig. Her så vi bl.a. ca. 200 pibeænder, 30-40 gravænder og enkelte hvinænder.

Nu var turen slut for de fleste, men en lille flok tog lige en sidste omvej omkring herregården Østergård. I den lille

herregårdsskov var der bl.a. spætmejsler, spurvehøg, tårnfalk og et par urolige musvåger, men det store clou var dog, at først så vi ravnens store rede – og kort efter tittede en ravn ud over redekanten. Den ville gerne have os væk, så efter et kort kig på afstand, listede vi hen til bilerne igen og sluttede vores tur.

På trods af det kolde solskinsvejr fik vi en god tur til Nordsalling, og man kan i den næste tid få en god og fuglerig tur dertil. Tag de besøgte hotspots ved Grynderup Sø, Risum Enge og Østergård – og udvid eventuelt med at køre ned til Branden-Fur Færgeleje og kig både vestpå og østpå efter bl.a. knortegæs. Brokholm Sø og Gåsemosen kan også indgå i turen. Et teleskopkig ud over Rotholmene fra den lille parkeringsplads nord for Sundsøre Færgehavn kan også anbefales.

Det nye tvillingetårn på Bystedmøllevej ved Grynderup Sø.

Foto: Anni Oppelstrup

Kommende ture og møder

Morgentur i Ø Bakker: d. 20/4-2013

Mødested: P-pladsen ved Rydalsvej i Ø Bakker kl. 7.00

Turleder: Thorkil Brandt 8750 8040 / 3025 5304

Vi går en tur ad skovvejene langs nordsiden af Ø Bakker. Vi kan regne med at se og høre et pænt udvalg af forårets småfugle, og der vil være chance for at støde på flere spættearter.

Gummistøvler eller andet vandtæt fodtøj anbefales, da stierne stedvis kan være ganske fugtige.

Turen forventes at vare et par timer.

**Vadefugle og lysbugede knortegæs på Mors og Agerø -
Gråmejsetur: d. 24/4-2013**

Mødested: Ørndrupvej 119, 7960 Karby kl. 9.00

Turleder: Erling Andersen 9793 6427 / 3023 6427

Vi starter med at gå ud til Mågerodde. Derefter kører vi rundt til et par gode strandengslokaliteter, inden vi kører til Agerø, hvor vi går ned til skjulet for at se, hvad der opholder sig der.

Derefter kører vi til Tissingvig for se det genoprettede naturområde og det nye fugleskjul. Hvis nogle har lyst til mere, kan vi køre til Rotholmene.

Turen slutter ca. kl. 12.

Kommende ture og møder

Dollerup Bakker og Hald Sø - ad mindre kendte stier:**d. 26/4-2013**

Mødested: P-pladsen ved Dollerup Bakker (overfor ishuset),
Ravnsbjergvej 70, 8800 Viborg
kl. 7.00

Turleder: Jette Lynge Jensen 2556 3328 og Villy Lauritsen 2943 6803

Turen går ad ikke så kendte stier gennem Dollerup og Dollerup Bakker til Hald Sø. Der vil forhåbentlig være rigtig mange forskellige småfugle at lytte til, og vi vil prøve at identificere fuglene. Området er meget naturskønt og vi vil komme igennem varieret natur med mulighed for mange forskellige slags fugle.

Turen vil være velegnet for begyndere. Check vejrudsigten og tag tøj på efter vejret. Medbring gerne kaffe/te, da vi holder pause undervejs.

Turen vil ikke være egnet for dårligt gående og kørestole.

Turen slutter ca. kl. 10.

Fugletur til Agerø: d. 4/5-2013

Mødested: P-pladsen umiddelbart efter Agerøvej 23 (dæmningen) kl. 7.30 (senere P-pladsen ved nr. 32)

Turleder: Erling Andersen 9793 6427 / 3023 6427

Besøg i Fugleværnsfondens reservat, endvidere Østagerø og muligvis Sydagerø.

Der er oftest mange fugle på denne tid af året. Ynglefugle, der har overvintret under sydlige himmelstrøg, er ankommet, og overvintrende trækfugle er endnu ikke afrejst. De lysbugede knortegæs og hjejlerne vil nok være dominerende.

Turen slutter ca. kl. 11.

Kommende ture og møder

Ringmærkning i Sønderhå Plantage: d. 11/5-2013**Mødested:** Sønderhå Plantage

kl. 7.00.

Se kørselsvejledning nedenfor.**Turleder:** Susanne Primdahl 2170 6203

Siden slutningen af 1800-tallet, hvor danske H.C.C. Mortensen begyndte at ringmærke fugle, har metoden bredt sig rundt i verden og givet stor viden om fuglenes opholdssteder og trækmønstre. Der er stadig mange ubesvarede spørgsmål, så ringmærkning er fortsat relevant i dag.

Denne formiddag viser og fortæller Willy Mardal, hvordan småfuglene fanges og ringmærkes. Og Willy ved virkelig, hvad han har med at gøre, for han er en af de mest erfarne ringmærkere i Danmark. Under sin opvækst på Vestamager fik han interesse for fuglene og tog i en tidlig alder med, når hans far var ude at ringmærke. Så snart han blev gammel nok, begyndte han også selv at ringmærke, og det er nu 56 år siden.

Turen slutter ca. kl. 11.

Kørselsvejledning:

Umiddelbart sydøst for Sønderhå drejes fra Legindvej mod sydvest ad Gadegårdsvej. Efter ca. 700 m. drejes til højre ad Sønderhå Hedevej og fortsættes indtil vejen slutter.

VIGTIGT:

I tilfælde af kraftig blæst eller vådt vejr vil vi være nødt til at aflyse, da fuglene under disse forhold ikke kan tåle at blive fanget i nettene. Willy tager stilling til vejrudsigten dagen før, så fredag den 10. maj efter kl. 17 vil vi skrive på vores hjemmeside www.dof-nordvestjylland.dk, om turen bliver gennemført eller ej.

Hvis du ikke har adgang til internettet, kan du i stedet ringe til turlederen fredag ml. kl. 17 og 21 eller lørdag morgen efter kl. 5.

Kommende ture og møder

Fuglestemmetur i Sdr. Resen Naturpark - Gråmejsetur:**d. 15/5-2013**

Mødested: P-pladsen ved Sdr. Resen Naturpark, 4-500m vest for Sdr. Resen Kirke, Baunevej 28, 7470 Karup
kl. 7.00.

Turleder: Anni Oppelstrup 2893 1072

Området ved Sdr. Resen Naturpark blev skabt i tiden, da man gravede efter brunkul. Efter 1960 blev det tilplantet og fremstår nu med dybe slugter, høje sandbjerge, stille søer, skove samt enge langs Karup Å.

Vi vil gå en tur på stierne i området og lytte til fuglenes sang samt få gode huskeregler til, hvordan man nemt lærer de forskellige fuglesanges særpræg.

Turen slutter ca. kl. 11.

Fugletur i morgengryet ved Mønsted Kalkgruber:**d. 19/5-2013**

Mødested: P-pladsen ved Mønsted Kalkgruber 8664 6011, Kalkværksvej 8, 7850 Stoholm
kl. 5.00

Turleder: Verner Hansen 2421 9979 og Ole Lilleør

Morgenkoncert med skovens fuglekor i Mønsted Kalkgrubers varierede natur, hvor vi på en kort gåtur iagttager og lytter til de mange forskellige fugle, vi møder undervejs. Turlederne fortæller om fuglene, og hvordan man kender dem på deres stemmer.

Medbring kikkert og varmt tøj.

Arrangeret i samarbejde med Mønsted Kalkgruber.

Vi husker turene for dig med vores e-mail service!

Vi tilbyder vores medlemmer at sende en påmindelse pr. e-mail, når tidspunktet for et arrangement nærmer sig. Det eneste, du skal gøre, er at skrive til Susanne Primdahl på sus_primdahl@hotmail.com og bede om at komme med i ordningen.

Kommende ture og møder

Fuglenes Dag ved Eskjær: d. 26/5-2013**Mødested:** P-pladsen ved Eskjær Gods, Eskjærvej 21, 7870 Roslev kl. 6.30**Turleder:** Anni Oppelstrup 2893 1072

I Eskjær Skov er der mulighed for gode naturoplevelser, og netop nu er fuglekoret på sit højeste. Vi håber på at høre forskellige mejser, rødstjert og flere sangere. Vi vil fordybe os i sangenes forskelligheder og koble nogle huskeregler på! Så er du interesseret i at lære stemmerne på de fugle, du har hjemme i haven, så vil du have fordel af at deltage på denne tur. Deltagelse kræver ingen forkundskaber.

Medbring gerne kikkert, fuglebog samt kaffe.

Turen slutter ca. kl. 8.30.

**Fuglenes Dag ved
Hald Sø: d. 26/5-2013****Mødested:** P-pladsen ved laden, Hald Hovedgaard, Ravnsbjergvej 76, syd for Viborg kl. 6.00**Turleder:**

Poul Blicher Andersen 3025 8818 og Stinne Aastrup 2330 2777

Morgenturen er for alle – børn og voksne - nybegyndere og øvede fuglekiggere. Fuglesangen er på sit højeste netop nu, så der er gode muligheder for en stemningsfuld tur. Turlederne svarer gerne på spørgsmål og fortæller om fuglene og deres sang.

Der er planlagt en kaffepause på turen, så det er en god ide at tage morgenkaffen med. Medbring også gerne kikkert og evt. en fuglebog.

Turen slutter ca. kl. 9.00.

**Fuglenes Dag ved Hanstholm
Fyr:
d. 26/5-2013****Mødested:** P-pladsen ved Hanstholm Fyr, Tårnvej 21, Hanstholm, kl. 06.00**Turleder:** Jan S. Kristensen 8175 9040

Vi lusker rundt i det spændende krat omkring Hanstholm Fyr, hvor der er rimelig sikkerhed for bl.a. karmindompap. Undervejs kan vi nyde den fantastiske udsigt over Nationalpark Thy.

Vi slutter af med morgenkaffe i Fyrhaven.

Turen er velegnet til nybegyndere.

Kommende ture og møder

Cykeltur langs Nørreåen: d. 2/6-2013

Mødested: P-pladsen ved købmanden, Hovedgaden 24, Vejrumbro, 8830 Tjele
kl. 19.00

Turleder: Lars Mogensen 8665 3614 / 3195 1805

Vi cykler langs den gamle jernbane ud til Tapdrup. Her går vi en mindre tur ud på engene langs en natursti, som fører ned til Nørreåen.

Vi plejer at se og høre bynkefugl, græshoppesanger, nattergal m.m. Der er mulighed for at høre en del sangere undervejs, og måske er der også en overraskelse derude.

Husk kaffe/the og noget mundgodt.

Turen slutter ca. kl. 21.30.

Natravne i Kompedal Plantage: d. 16/6-2013

Mødested: P-pladsen ved Mosedal i plantagen (Urthanevej)
kl. 22.00

Turleder: Ole Lilleør 2078 9587

Vi går en aftentur langs Mosedal til Kompedal, hvor der er gode chancer for både at høre og se denne fascinerende og gådefulde fugl. Sangen er en særpræget snurrende lyd. Vi vil sikkert også opleve skovsneppens territorieflugt over området.

Tag kaffen med og varmt tøj. Der kan være koldt i dalen, selv om det er juni måned.

Vi slutter ca. kl. 24.

Kørevejledning:

Fra Knudstrup drejes mod Sangild.

Hvor Sangildvej drejer skarpt mod højre, fortsættes lige ud ad grusvejen.

Flere ture og turreferater kan findes på vores hjemmeside www.dof-nordvestjylland.dk

Kommende ture og møder

Hjermind Skov og Kjællinghøl - Gråmejsetur: d. 19/6-2013**Mødested:** Den store p-plads syd for Ulstrupvej (525) ved Hjermind Skov kl. 8.00**Turleder:** Karsten Hansen 4047 8924

Vi går en god tur på ca. 5-6 km. i området, først i Hjermind Skov, der er en varieret skov i kuperet område på Gudenådalens nordlige afgrænsning, derefter går vi ned i det åbne landskab til Gudenåen, et område med historiske værdier i tilknytning til Gudenåen som færdselsåre. Vi ser, hvad vi kan finde af småfugle og rovfugle, her hvor ynglesæsonen er godt i gang.

Turen slutter ca. kl. 12.

Natravnetur ved Tvorup Hul: d. 21/6-2013**Mødested:** P-pladsen ved Tvorup Hul, Tvorupvej, 7700 Thisted kl.22.00**Turleder:** Erling Andersen 9793 6427 / 3023 6427

En sen aftenvandring i Tvorup Plantage, hvor vi forhåbentlig får stille og lunt vejr. Det giver dog også masser af insekter, så husk myggespray.

Vi fortæller om den særprægede, fåtallige ynglefugl med den flaksende flugt og den snurrende stemme, og om hvad det er, der gør netop Tvorup Plantage til en god biotop.

Turen slutter ca. kl. 24.

Turen arrangeres i samarbejde med BFN.

Finderup Øvelsesterræn - Gråmejsetur: d. 3/7-2013**Mødested:** P-pladsen (ca. 200m ind ad Krogsgårdevej) ved Holstebrovej 183 A og B, 8800 Viborg kl. 8.00**Turleder:** Anni Oppelstrup 2893 1072

Selv om øvelsesterrænet bliver brugt af mange militærkøretøjer, så er det et område, som i mange, mange år har været fritaget for gødning og sprøjtegifte. Derfor er det en spændende biotop for både blomster- og fuglefolk.

Der er en god bestand af bynkefugle og rødrygget tornskade, og hvis solen skinner, kan vi håbe på at se og høre hedelærke, som yngler i området.

Tag fodtøj på til en travetur.

Turen slutter ca. kl. 11.

Kommende ture og møder

Gåtur ved Dragstrup Vig på Mors: d. 6/7-2013**Mødested:** Dragstrup Kirke, Helligkildevej 1, Dragstrup, 7950 Erslev

kl. 8.00

Turleder: Kaj og Gitte Jensen 2328 1942

Fra Dragstrup Kirke vil vi gå en rundtur på ca. 5 km.

Området byder på både skov, strand og eng, så vi håber på nogle gode fugleoplevelser.

Kørselsvejledning:

Fra A26 ved Øster Jølby drejes ad Vestvildsundvej, og efter ca. 200 m. drejes til højre ad Kr. Koldsvej.

Kør ca. 2 km. og drej til venstre i Dragstrup ad Dragstrupvej. Efter ca. 200 m. drejes til højre ad Helligkildevej, og så ligger kirken ca. 100 m. fremme.

Agger Tange - Gråmejsetur: d. 14/8-2013**Mødested:** P-pladsen ved færgelejet, Agger Tange

kl. 8.00

Turleder: *Erling Andersen* 9793 6427 / 3023 6427

I august måned kan Agger Tange være et mylder af vadefugle, især hvis der er lavvandet i lagunesøen. Desuden er der chance for suler og kjoer langs kysten og måske også havørn, vandrefalk og dværgfalk. De sidste par år har der også været skestørke på tangen.

Turen slutter ca. kl. 12.

Skestørke og møgænder 25/8/2013**Mødested:** Vejlnes besøgscenter på Bygholmdæmningen

kl. 07:00.

Turleder: *Søren Michelsen Krag* (4029 2983).

Vejlertur hvor vi nyder sensommerboomet af skestørke, sære ænder i eclipsedragt, og hvad der ellers falder ned fra himlen. Husk madpakke og drikkelse, da man aldrig ved hvor dagen ender.

DOF-Nordvestjyllands kontaktpersoner

i kommunale grønne råd og i forbindelse med natur- og miljøsager:

Thisted Kommune:	Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson: Jan S. Kristensen, Gyvelvænget 161, 7730 Hanstholm 8175 9040 e-mail: oz1iil@tdcadsl.dk
Morsø Kommune:	Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson: Jens Jørgen Pedersen, Violvej 3, 7900 Nykøbing M 9772 0420 e-mail: vilspeder@webspeed.dk
Skive Kommune:	Medlem af Det grønne Råd + kontaktperson: Verner Hansen, Vestervang 23, 7800 Skive 2421 9979 e-mail: vangsgaard.hansen@gmail.com
Viborg Kommune:	Medlem af Det grønne Råd + Kontaktperson: Karsten Hansen, Nørrehedevej 12, Tange, 8850 Bjerringbro 40478924 e-mail: kikah38@gmail.com

DOF- Nordvestjyllands arrangementsudvalg

Søren Michelsen Krag	Hesselbjergvej 29, 7900 Nykøbing M. 9775 1656 / 4029 2983 e-mail: jsmk@thisted.dk
Gitte & Kaj Jensen	Bjarkesvej 23, 7800 Skive 2328 1942 e-mail: kajjensen@fiberpost.dk
Lars Mogensen	Østervangsvej 71, 8830 Tjele 8665 3614 / 3195 1805 e-mail: mogensenlars@yahoo.dk

Stof til HJEJLEN:

- Tekster sendes til redaktøren (adresser i kolofonen på side 2).
- Tekster modtages helst i elektronisk format.
- Illustrationer og billeder sendes til redaktøren, og disse modtages i digitalt format eller på papir.

Deadline:

Bladet udsendes normalt 3 gange om året. Deadline for næste nummer er **15. juli 2013.**

ISSN 0903-9694

Returneres ved varig adresseændring

Afsender: HJEJLEN v/Thorkil Brandt

Tindbæk Byvej 30

8830 Tjele

